

דער עמל פון א אידן איז דאך אין תורה ומצוות ווארום דאס איז דאך זיין גאנצער מציאות ווי עס שטייט ואני לא נבראתי אלא לשמש את קוני, און עס איז דאך ידוע דער ווארט וואס כ"ק מו"ח אדמו"ר האט איבערגעזאגט בשם דעם אלטן רבי'נס חסידים, און א סברא אז דער אלטער רבי אליין האט עס געזאגט, אז די עדשטע מצוה אין דער תורה איז פרו ורבו, ובמילא איז מובן אז אין דעם דארף זיין א עמל.

ובשעת מען גייט מיט א שטארקייט, מען רעכנט זיך ניט דערמיט וואס דאקטוירים זאגן ווי עס איז עפ"י טבע, נאר מען שפארט זיך איין אז ער מוז אויספירן דעם אויבערשטנס רצון וכוונה דפרו ורבו, פירט מען אויס אז מען האט זרעא חייא זקיימא, און די קינדער האבן חחונה און זיי האבן אויך קינדער וואס דאן פירט זיך אויס דער פרו ורבו.

און מען איז ניט יוצא מיט בנים אין רוחניות, אהבה ויראה, אדער ווי עס שטייט בנים אלו התלמידים, נאד טאקע פשוט בנים אין גשמיות כפשוטו. די וועג צו דעם טאקע איז, אז עס זאל זיין דער עמל אין בנים אלו התלמידים, וואס דודכדעם ווערט נמשך בנים כפשוטו, זרעא חייא זקיימא.

ט. ד' אליעזר אומר... של ארבע מכות... ר' עקיבא אומר... של חמש מכות:

לכאורה איז ניט מובן די פלוגתא פון ר"א'ן מיט ר"ע'ן צי עס איז געווען של ארבע מכות אדער של חמש מכות, וואס איז די נפ"מ וויפל מכות עס האבן געהאט די מצריים?

נאד דער ענין איז ווי עס שטייט אין חניא (פמ"ז) אז בכל דור ודור ובכל יום ויום חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא היום ממצרים, אז דער ענין פון גלות מצרים ויציא מצרים איז פאדאן שטענדיק בעבודה הרוחנית בנפש האדם, וואס די נשמה דארף ארויסגיין ממצר ומאסר הגוף ונפ"ב, איז אזוי ווי יצי"מ בגשמיות האט זיך אנגעהויבן פון די מכות, אזוי איז יצי"מ ברוחניות דארף זיין ע"י המכות, איז אין דעם איז די פלוגתא פון ר"א'ן מיט ר"ע'ן, וויפל מכות מען דארף געבן די מצריים ברוחניות, בכדי צו פועל'ן די יציאה פון מצרים.

י. דער ביאור הנ"ל איז:

חוקדי ישראל זיינען מבאר די פלוגתא פון ר"א מיט ר"ע צי עס איז געווען של ארבע מכות צי של חמש מכות, אז אזוי ווי יעדער זאך האט דאך אין זיך ד' יסודות און דער

חומר ההיולי שנושא את היסודות, איז אין דעם איז די פלוגתא פון ר"א מיט ר"ע, צי די מכה איז געווען אין אלע פיר יסודות צי עס איז געווען אויך אין דעם חומר ההיולי.

דאס איז אין לשון החקירה. אין לשון הקבלה והחסידות איז: עס איז פאראן די ד' אותיות דשם הוי", און עס איז פאראן דער קוצו של יו"ד. די ד' אותיות דשם הוי" א איז ניט דער עצם, ווארום ווי הויך מען זאל ניט ריידן דעם ענין פון שם הוי", אין די העכסטע מדריגות אפילו לפני הצמצום, איז דאס מערניט ווי א שם בלבד, וואס דאס איז א הארה, משא"כ קוצו של יו"ד.

און אזוי ווי עס איז למעלה אזוי איז אויך אין עבודת האדם, איז פאראן די ד' עבודות פון ד' תקוני שכינתא, מטה שלחן כסא ומנורה, וואס דאס איז די עבודות פון די ד' אותיות דשם הוי" שבנפש, וואס דאס אלץ איז כחות פרטיים, און ס'איז פאראן די עבודה פון קוצו של יו"ד, וואס דאס איז די עבודה מצד דעם עצם הנפש.

און אין דעם איז די פלוגתא פון ר"א מיט ר"ע ווי אזוי מען פועל'ט יצי"מ בעבודה הרוחניית. ר"א האלט אז עס איז גענוג די עבודה פון מחשבה דבור ומעשה והכחות דשכל ומדות, וואס דאס איז די ד' אותיות הוי", אויף פועל'ן די יציאה פון מצרים, און ר"ע האלט אז עס איז ווייניק די עבודה פון דעם ה"א אחרונה, וא"ו, ה"א ראשונה און אפילו פון דעם יו"ד, נאר עס דארף זיין די עבודה אויך מצד עצם הנפש, וואס דאס איז דער קוצו של יו"ד.

ושרש פלוגתם הוא: ר' אליעזר מלשון אלקי אבי בעזרי, איז וויבאלד ער איז דאך א בן אברהם יצחק ויעקב, איז בשעת ער וועט מתקן זיין אלע פרטי הכחות, וועט דער עצם זיין במילא גוט, ווארום אלקי אבי בעזרי. משא"כ ר"ע וואס ער איז א בן גרים, ער האט דאך שוין צוטאן ניט נאר מיט קליפת נוגה נאר מיט גקה"ט לגמרי, דארף מען שוין האבן עבודה אויף מתקן זיין דעם עצם.

יא. מען האט דאך פריער גערעדט אז דער תכלית פון יעדער ענין איז אראפבריינגען אין עבודה בפועל, דארף מען וויסן אז לאו דוקא בני גרים נאר אלע אידן איז ווייניק די עבודה אין די כחות הגלויים נאר עס דארף זיין די עבודה אין עצם הנפש, ווארום אויך בשעת אלע כחות זיינען כדבעי קאן דער עצם הנפש זיין בעמקי הקליפות ר"ל, ווי ר' יוחנן בן זכאי האט געזאגט איני יודע באיזה דרך מוליכין אותי.

און הגם טאקע עס איז א ענין פון ואיני יודע ווי

עס שטייט לא ידעתי נפשי, אבער דאס אליין וואס ער זאגט קיינמאל ניט קיין שישו בני מעי איך האב ב"ה היינט דאס געכאן און דאס געטאן, ווארום ער ווייס אז לא ידעתי נפשי, איז פסח ביינאכט וואס דאס איז א גילוי למעלה מהשתלשלות קאן דאס פועל'ן אויך אין עצם הנפש, וואס בכללות איז דאס דורך די עבודה פון מס"נ למעלה מטעם ודעה.

י.ב. באמירט דיינו איז מען ניט מפסיק, במילא פלעגט מען ניט אפשטעלן זיך בא דעם מבאר זיין דאס.

י.ג. כ"ק מו"ח אדמו"ר האט געזאגט, און דער ווארט איז מועתק אויך אין דער הגדה, אז באמת הארט כל המועדים מאירה בכל יום, נאר חג הפסח ווערט נמשך שטענדיק. קומט דאך אויס דער חילוק פון כל המועדים מיט פסח, אז הארט כל המועדים ווערט נמשך טאקע בכל יום, עס קאן אבער זיין מערניט ווי א כשך זמן אין טאג, משא"כ פסח ווערט נמשך שטענדיק, בכל רגע ורגע.

וביאר זע וועט מען פארשטיין בהקדים ענין ג' המועדים פון פסח שבועות וסוכות. וואס פסח איז דער ענין האמונה, וואס די אידן ארויסגייענדיק פון מצרים זיינען געגאנגען באמונה פשוטה ניט טראכטנדיק קיין זאך, ווי עס שטייט זכרתי לך חסד נעורייך גו' לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה, ובזכות האמונה נגאלו אבותינו ממצרים.

שבועות און סוכות איז דער ענין פון תורה ומצוות. שבועות איז דער זמן פון קבלת התורה, און סוכות איז דער זמן פון מצוות, וואס דאס איז דער חג האסיף, די אסיפה וקיבוץ פון רי ניצוצות שבדברים הגשמיים, וואס דאס איז דאך דער ענין פון קיום המצוות בדברים גשמיים דוקא, בשביל בירור הניצוצות שבהם.

און אזוי ווי דער חילוק פון תורה ומצוות איז, אז תורה איז פנימיות שלכן נקרא מזון, ומצוות זיינען מקיפים שלכן נקראים לבושים, דערפאר איז סוכה מקיף, ווארום מצוות בכלל זיינען מקיפים כנ"ל, ובפרט מקיף סוכה וואס נעמט ארום דעם מענטשן לגמרי מראשו ועד כף רגלו.

ועפ"י זה יש לומר פירוש דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר הנ"ל, ווארום דער ענין פון תורה האט דאך א זמן מוגבל, כמאמר זמן תורה להוד וזמן תפלה לחוד. דער ענין פון מצוות האט אויך א זמן מוגבל, ווארום עס איז דאך פאראן א זמן פון לימוד התורה וואס אין עס איז מען זיך ניט עוסק במצוות. במילא איז הארט כל המועדים מאירה בכ"י אבער ניט שטענדיק.

ובאסיפה הסניף, הנה כ"ק אדמו"ר נ"ע והמסייעים לו והר"ב הנ"ל והמסייעים לו ביטלו את הגזירה.

כס. נוסף על הבירור שמצד חוס הריח, הרי יש גם בירור מצד הנסיון בסנים הקודמות, ואין חכם כבעל הנסיון.

כאשר מסתכלים בהעניינים שהיו בסנים שעברו, ורואים התוצאות שהיו מהם, ורואים איך שרבותינו לחמו נגדם בכל תוקף, הנה כאשר דנים אודות עניינים אלו, או הדומים להם, בדורנו זה, הרי נוסף על הבירור שמצד חוס הריח, נכנס זה ג"כ בגדר סאל אביך ויגדך זקנך ויאמרו לך.

אשר הציווי דסאל אביך ויגדך גו', עפ"י דעת כמה ראסונים הוא ממנין המצות. וגם עפ"י הדיעות אשר אינו מכלל מנין המצות, מ"מ הרי הוא ציווי התורה.

ל. בכל דור יש ענין מיוחד סבו מתגברת הקליפה ביותר.

וכדאיתא בגמרא (סנהדרין קב) דא"ל מנסה לרב אסי, אי הות התם הות נקט בשיפולי גלימא ודהסת אבתראי למחר. כי בדור ההוא הי' תוקף הקליפה דע"ז.

לא. אחת הקליפות שבדורנו זה הוא קליפת הדימוקראטיע. אשר כל דבר וענין צריך לברר עפ"י רוב דיעות. עד אשר גם עניני התומ"צ מכריעים עפ"י הרוב.

צריך לדעת אשר יסגם עניינים סאיך סיך בהם רוב דיעות. וכמו חוקי השבע שהטביע הקב"ה, הרי חוקים אלו לא יסתגו בסום אופן ע"י רוב דיעות.

ולמסל, אפ תהי' החלטה עפ"י רוב דיעות אשר האבן צריכה לעלות מלמסלמ"ע, לא יפעול זאת על האבן מאומה, והאבן הרד כסבעה מלמעלמ"ס.

ואם בחוקי השבע כן, עאכו"כ בחוקי התורה שהם סיבת השבע, וכמ"ס אם לא בריתי יומם ולילה חקות סמים וארץ לא סמתי, סאיך סיי בזה הכרעת הרוב.

ולזאת, גם אם חתם על סטות זה שבקאנסטיטוסאן הרי בנוגע לפועל איך צריך להתחשב בזה, ולא יתפעל גם אם יאמרו עליו שהוא דיקסאטאר של סו"ע.

ועי"ז נזכה לגילוי המסית אשר "יכוף" את כל ישראל לחזק בדקה, סיבוא ויגאלנו בקרוב ממס.

* * *

לב. בהגדה מביא פלוגתא אם כל מכה היתה כלולה מארבע מכות או מחמס מכות.

ומבואר בכלבו בסם המלמד אשר תוכן הפלוגתא הוא אם המכה נגעה רק בהד' יסודות אם גם בחומר ההיולי.

זאת אומרת אשר דבר פשוט הוא לדברי הכל, שהמכה נגעה לא רק בהגילוי

הנחה בלתי מזגה

בהגילוי ממש, והוא הצורה המורכבת מהד' יסודות, כ"א גם בהעלם. ולדוגמא, מכה הראשונה שהמים נהפך לדם. הרי זה ברור לד"ה שהמכה נגעה לא רק בחלק המים שבמים, והוא הגילוי, כ"א גם בחלק האש רוח ועפר שבהמים, אף שהם בהעלם. אלא שתולקים, אם המכה נגעה רק בהעלם שהוא באיזה ציור עכ"פ, והוא הד"י, או אשר המכה נגעה גם בעצם ההיולוי, שמושלל מכל ציור.

לב. מובן אשר פלוגתא זו תלוי' עד כמה נגעה קליפת מצרים. כי המכות היו בשביל לאבד את הקליפה, ולזאת, אם נאמר אשר קליפת מצרים נגעה רק בהד"י, היתה כל מכה כלולה מד' מכות, ואם הקליפה נגעה גם בחומר ההיולוי, צריכה כל מכה להיות כלולה מה' מכות.

ועפי"ז יש לבאר פלוגתת המזדש"ט, אם גלות מצרים נחשבת בין ה' גליות אם לאו. דלמ"ד אשר גלות מצרים נחשבת בין הד' גליות, היתה הגלות רק בהד"י, ולמ"ד שגלות מצרים אינה נחשבת בהד' גלוות, ס"ל אשר גלות מצרים היא מקור להד' גליות, שהם בהד' יסודות וגלות מצרים היא בחומר ההיולוי.

לד. ובוזה יש לבאר גם פלוגתת הראשונים בענין איסור הנאה בהמץ בפסח. אם הוא איסור מצד עצמו או שהוא רק כעין גדר לאיסור אכילה. דהנה זה שהדבר ראוי להנאה הוא עצם הדבר, ומה שראוי לאכילה הוא הוספה. (ולכן הפרי כל זמן שלא נגמר אינו ראוי לאכילה).

וזהו ההפרש בין איסור אכילה לאיסור הנאה. דאיסור אכילה הוא אשר רק ציור הדבר (והט' הד"י שכל יסוד הוא בציור דבר מה) אסור וקסוד בידי החיצונים (שזהו פירוש איסור. תניא פ"ז). ואיסור הנאה הוא אשר גם יסוד ועיקר הדבר (הוא חומר ההיולוי) אסור וקסוד וכו'.

וזהו ביאור פלוגתת הראשונים בענין איסור הנאה בהמץ בפסח, דחמץ הוא קליפת מצרים. דאם נאמר אשר קליפת מצרים נגעה רק בהד"י, אזי מובן אשר עצם הדבר אינו קסוד בידי החיצונים, ולפי"ז צריך לומר אסור איסור הנאה הוא רק כעין גדר כו' לאיסור באכילה. ומ"ד אשר איסור הנאה בחמץ הוא איסור מצד עצמו, ס"ל שהאיסור גם בעצם ההיולוי.

לה. ביאור הענין בעבודה בנפש הזאדס:

מצרים הוא מלשון מצרים וגבולים, אשר גם אם עובד את הוי', כל עבודתו הוא במדידה והגבלה. ובוזה הוא ההקירה, עד כמה יכולה ליגע קליפה זו, אם רק בכחות הגלויים בלבד (סהם דוגמת הד"י) או גם בעצם הנפש (שהיא דוגמת ההיולוי).

והנה גם בקליפת מצרים לדיעה הא' שהיא רק בכחות הגלויים, גם בזה יש כמה אופניט:

(א) לפי שהוא מוגבל במדידה והגבלת הסכל, לזאת הנה דבר שאינו משיג, הנה אף שהוא איסור מפורס בשו"ע, מ"מ אינו נזהר באיסור זה, לפי שאינו מבין ומשיג את טעם האיסור.

דזהו פירוש מצרים כפסוקו, ערות הארץ. דבעריות כתיב תוקים, היינו שהיא מהמצות שלמעלה מהסכל, ולכן אינו נזהר בהם.

(ב) גם

הנחה בלתי מוגה

ב) גם כשפעל בעצמו היציאה ממצרים בבחי' זו, ולכן הוא נזהר גם בדקדוק קל של דברי סופרים, אף שאינו משיג את הטעם, מ"מ נשאר הוא בהמצרים וההגבלות שבעניני היתר. אשר כל הנהגותיו (פרט לדברים האסורים) הם מדודים לפי מדידת העולם, ומה יאמרו הבריות.

וע"ד שדיבר פעם כ"ק אדמו"ר (מהורס"ב) ג"ע בענין פארקאפטען די בארד, אשר אף שאין בזה איסור, אבל החסרון בזה הוא, שמודד את הנהגותיו שיתאימו להנחות העולם.

ג) גם כשפועל בעצמו היציאה ממדידות והגבלות העולם, מ"מ נשאר בו עדיין המדידות וההגבלות של עצמו, שכל עבודתו הוא בקרירה כפי הנחת השכל.

ד) לפעמים פועל בעצמו היציאה מכל מצריו ע"י העבודה דמס"ג, ובכל זה, הרי גם בהעבודה דמס"ג גופא, מרגיש הוא אז עד פראוועט מס"ג, סזהו הוראה אשר לא יצא עדיין מהגבלותיו.

- דוגמא לזה: בהיות כ"ק אדמו"ר ג"ע עם בנו כ"ק מו"ח אדמו"ר במדינת אשכנז, דיברו עם הרבה יהודים אשכנזים אודות תורת ההסידות, וקירבום ללימוד תורת החסידות ועבודה שבלב. כעבור כמה שנים, ביקרו עוד פעם במדינת אשכנז. סיפר להם א' היהודים שקירבוהו לחסידות, אשר לומד בכל יום דא"ת קודם התפלה וקודם ק"ס מתבונן הוא בענין הוי' אחד כפי המבואר בחסידות. וסיפר להם, אשר החבוננותו ב"אחד" הגיעה כבר למדריגה כזו, אשר היא כמעט רגע שלימה - "באלד איין מינוט".

ההתבוננות ב"אחד" היא עבודת המס"ג, ובכ"ז אפשר להיות מס"ג באופן כזה שסייך בשעת מעשה להביט על השעון כמה זמן עמד במס"ג.

גם עכסיו הוא מצב כזה, נמצאים באחרון של פסת, ובהתועדות חסידותית, ולוקחים מסקה, אבל זה גופא היא במדידה, עושים חשבון עד כמה פעלו כבר היציאה ממצרים, וכו' -

אמנם כל בחי' אלו במצרים הרי הם בכחות הגלויים. אם בהכחות פנימיים דסכל ומדות אם גם בהכחות מקיפים דרצון ותענוג, אבל הרי הם כחות גלויים, ובמילא גם המצרים והגבולים סבהם, נרגש הוא בגילוי.

אמנם בחי' מצרים בחומר ההיולי הוא המצרים בעצם הנפש שלמע' מהגילוי לגמרי. וכמו דיב"ז סאמר ואיני יודע באיזה דרך מוליכין אותי, לפי שאפשר אסר כחותיו הגלויים יהיו בקדושה ועצם הנפש תהי' בעמקי הקליפות.

וזהו ההוראה בעבודה אשר גם כשפעל בנפשו היציאה מכל המצרים וגבולים סבד' אופנים הנ"ל (אשר בכל אופן גופא יש כמה חילוקי מדריגות) עדיין צריך לדעת צריך לחקן גם את עצם הגפס, כי גם את העצם אפשר לחקן כמו שדובר בליל ב' דפסה (סעיף ב"א).

* * *

לו. סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר שבימי כ"ק אדמו"ר הזקן (בין השנים תקנ"א - נ"ג) הי' דוחק בפרנסה, ויחידי כגולה מהחסידים, והם כ"ק אדמו"ר האמצעי, הרה"צ ר' אהרן מנטארסעליע, הרה"ח ר' פנחס רייזעס, נכנסו לאדמו"ר הזקן וביקשוהו לעורר רחמים רבים על זה.

ויאמר

הנחה בלתי מוגה